

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE—

Cilt: V

Ankara, 28 Şubat. 1929

Sayı: 118

İlim ve San'at Haftası

Müşteri yıldızında neler oluyor?

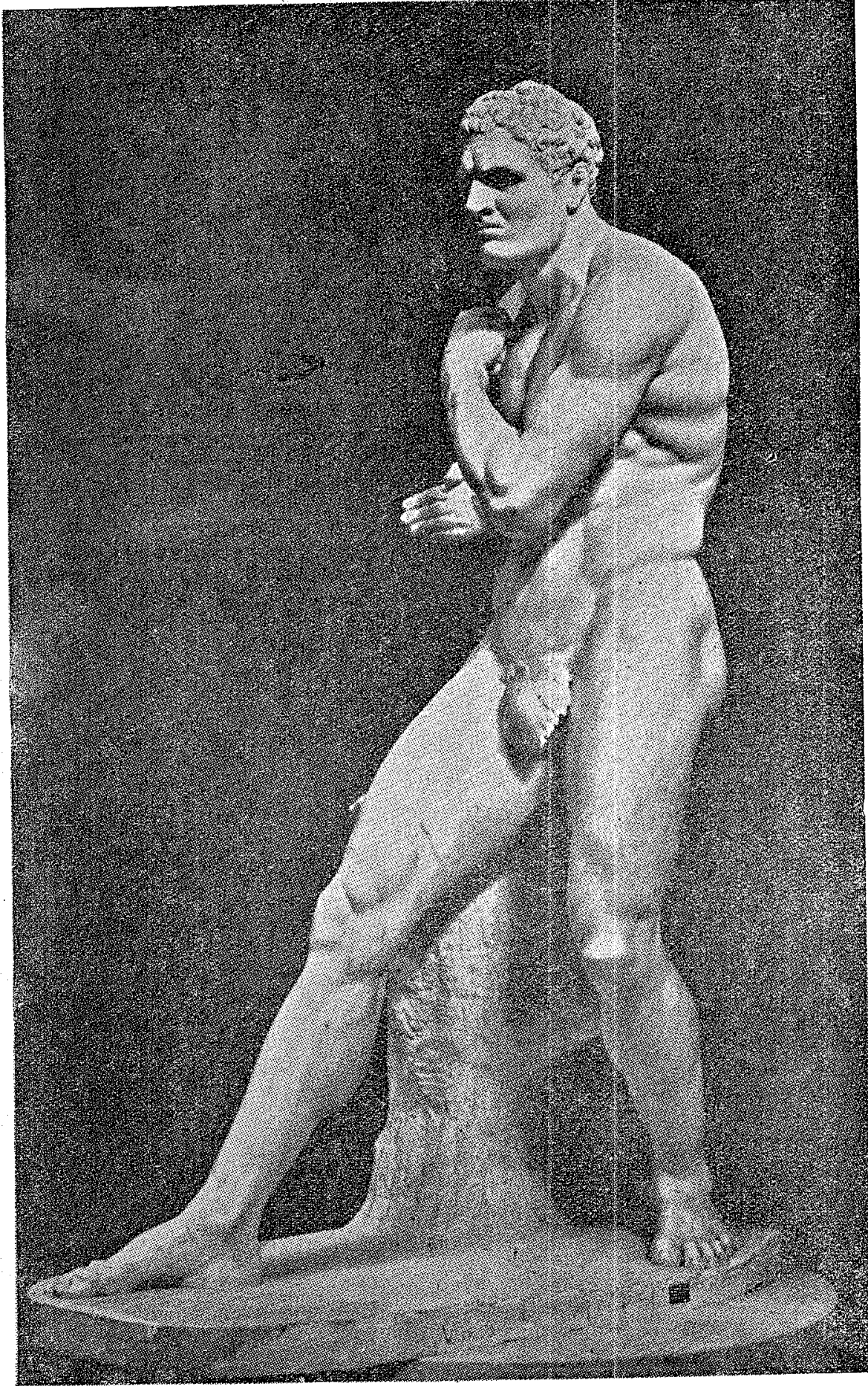
Bütün fenâlemindeki terakiler kozmografya'ya da büyük bir inkişaf sahası açmıştır. Son zamanlarda kâinatın tekevvünü hakkında yeni düşünceler ileri sürüldüğü gibi, bilhassa meşhur Amerikan mütefennini Dr. Robert A. Millikan'ın en son tetkikatı neticesinde kâinatın hâlâ tekevvün halinde olduğu anlaşılmıştır. Radyoaktivite neticesinde her an mevcudiyetini gaip ve teptil eden zerreler yerine fezanın uzaklarında yeni yeni zerreler teşekkül ediyor ve bu tevazün mütemadiyen devam edip gidiyor.

Son zamanlarda hey'etşinaslar bizim Müşteri ismini verdiğimiz Jupiter yıldızında yeni bir hadisenin vukubulmakta olduğunu görmüşlerdir. Zaten bu yıldız üzerinde hemen yüz seneden beri vâsi bir kırmızı nokta görülüyordu. Bu büyük sâha sey-

Şimdi, ne olduğu tamamiyle anlaşılmıyan bu büyük kırmızı lekenin etrafında dönen bir ce-

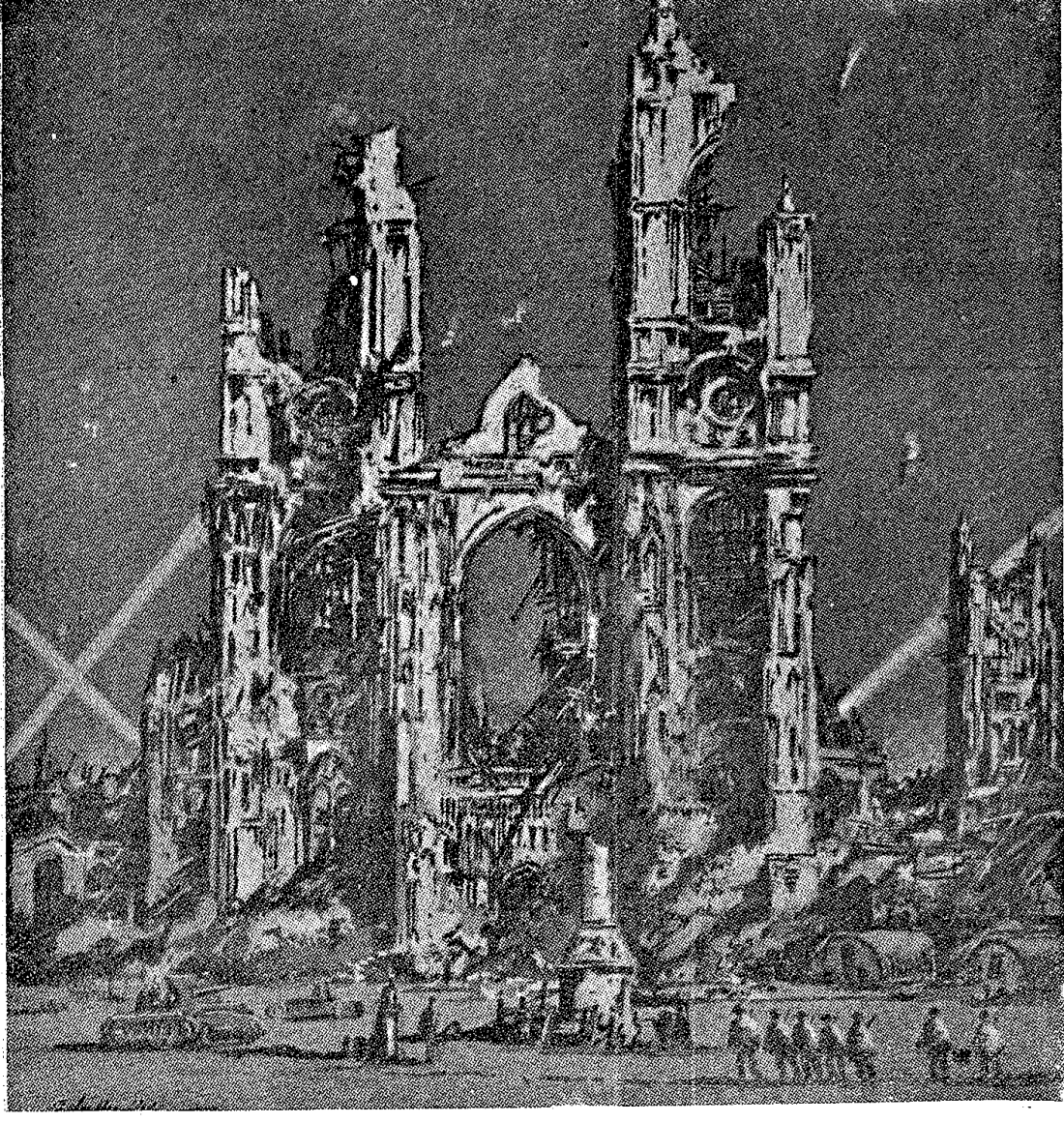
lar gibi bu saha etrafında dolmaktadır. Mütefenninler bunu bir siklon olarak kabuletmıştır:

Yıldızın kütlesi üzerinden kaynayıp çıkan buharlar, ric'i bir istikamette saatte 153 millik bir süratla hareket etmektedir. Resimde gördüğümüz vecihle bu siklon cereyanı kırmızı adayı iki taraftan kaplamaktadır. Bu siklonun niçin vukua geldiği el'an halledilmemiş bir muammadır. Profesör W. H. Wright tarafından son aylarda Müşteri'nin bir kaç güzel fotoğrafı alınmıştır. Bunlara dikkat edilirse, kırmızı noktanın sey-yarenin gaz halinde bulunan sathına ait olmayıp asıl mayi halindeki bünyesinde kâin olduğu anlaşılır. Renginin kırmızılığı teşehhup halinde olmasına atfediliyor. Bu noktanın bu günkü şekil ve cesametini muhafaza edip etmeyeceği malûm değildir. Yalnız kapladığı sahanın tulü

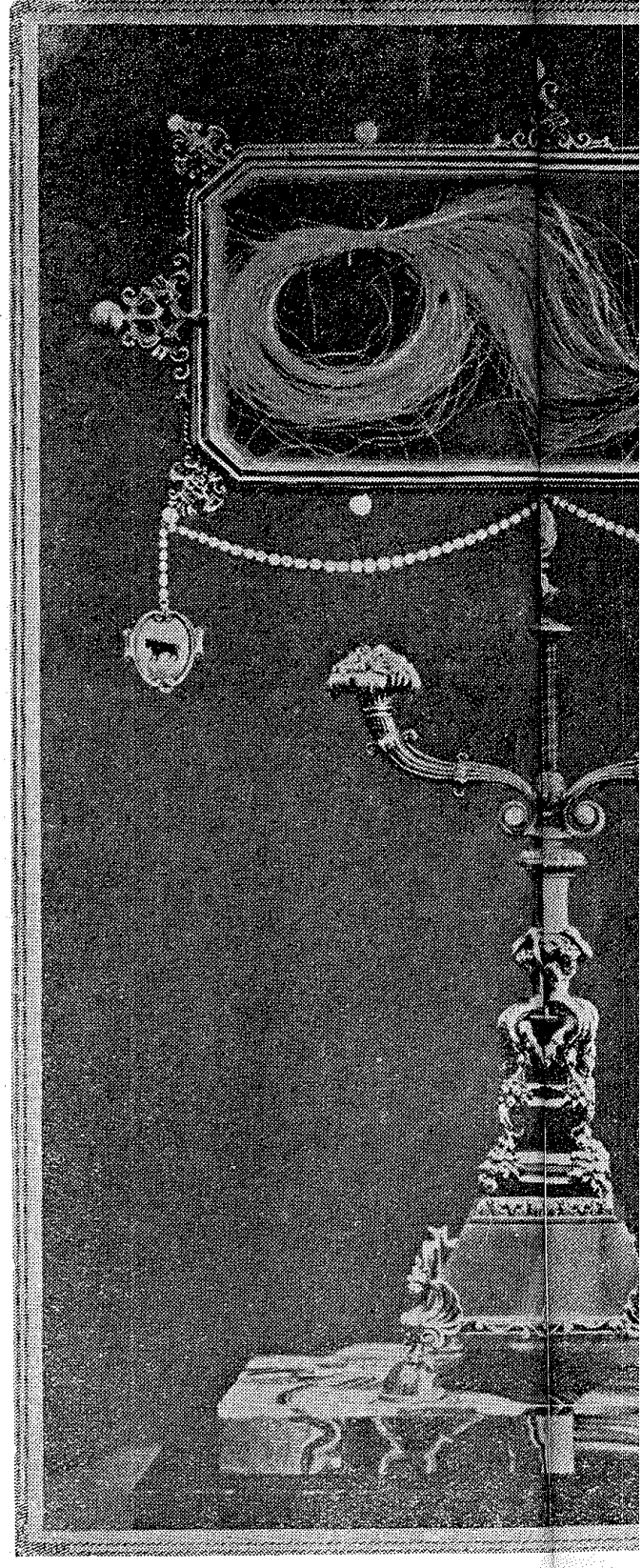

Vatican'da bir heykel

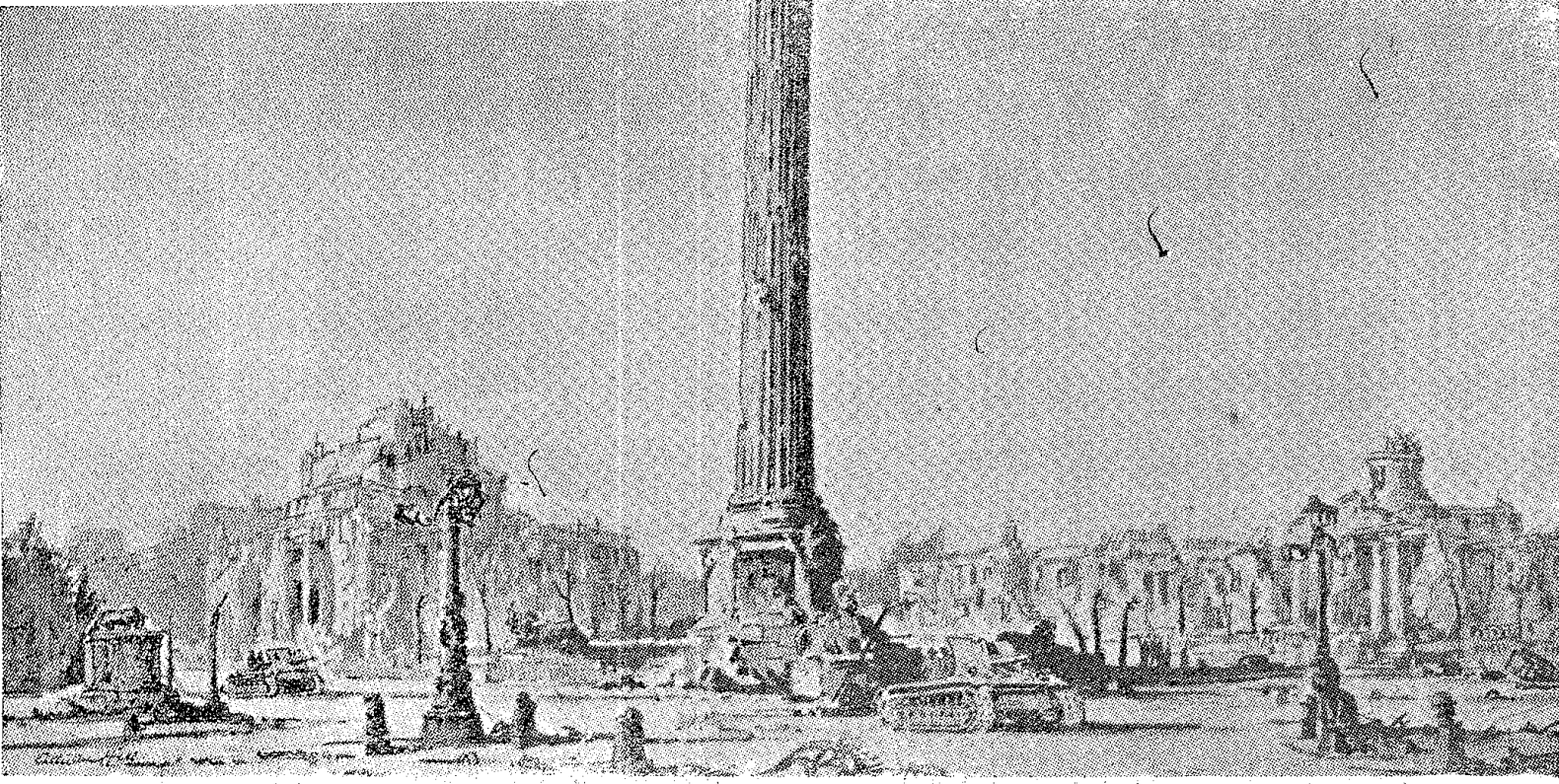
reyana tesadüf edilmiştir. Bu 30.000 arzı 7000 mildir. İşgal ettiği yer sabit değildir. Sallanan ada etrafında devreden sandal bir kap içerisindeki mayi gibi

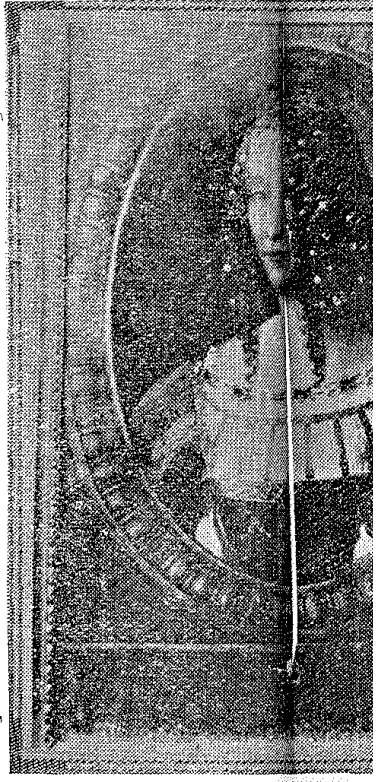
Hayalî bir tayyare hucumile: Westminster Abbey'in harap olmuş bir vaziyette tablosu

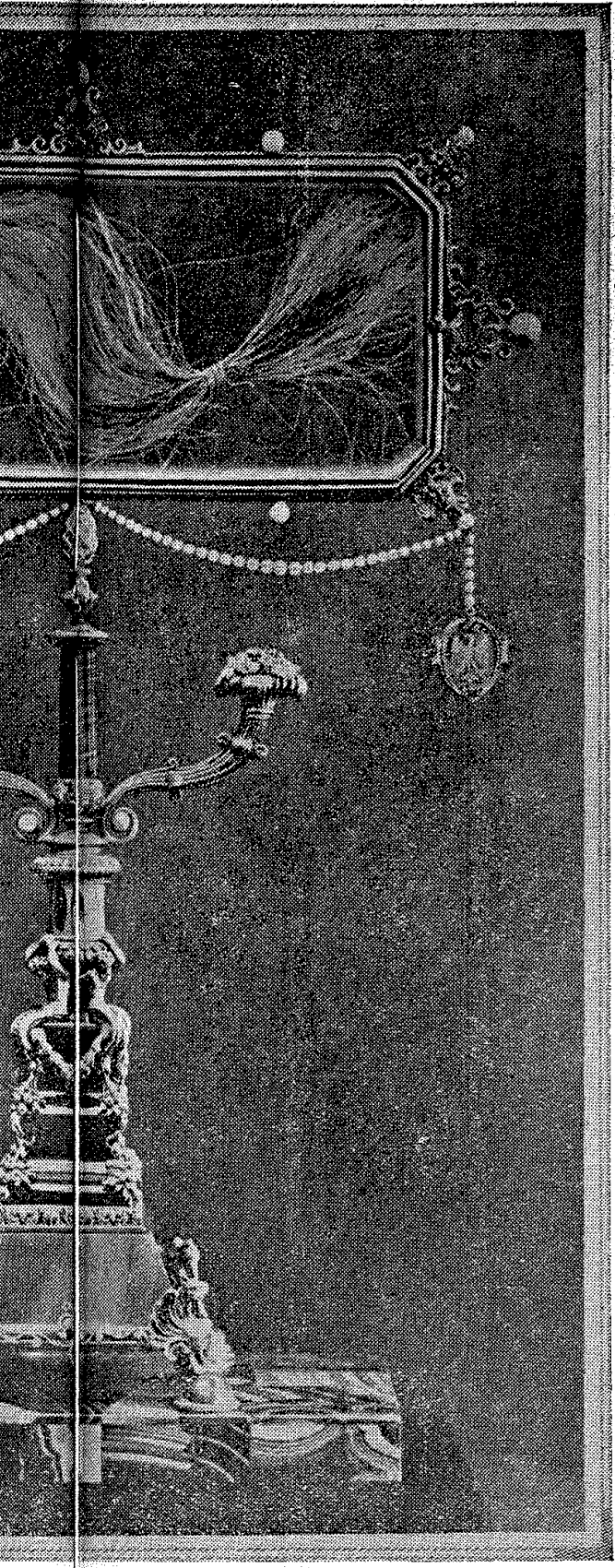
Lucrezia Borgia'nın saçı

Hayalî tayyarc hücümünden sonra: Londra'da Trafalgar meydanı

Lucrezia Borgia'nın bir resmi

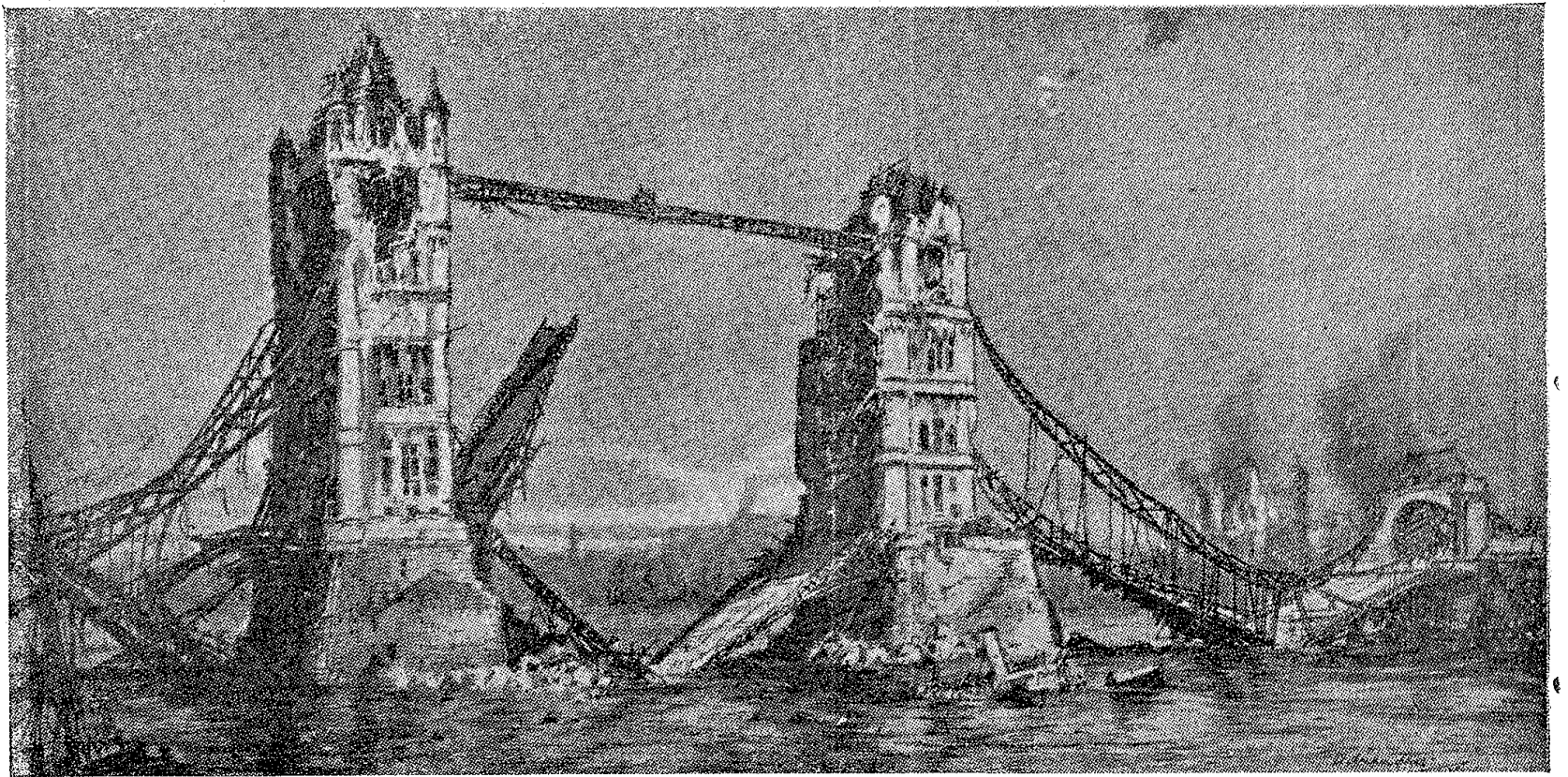
saçın mahfazası

Müstakbel bir harpte : İngiliz Bankası

*giyinmenin gayrimüntesir
ismi*

Tayyare hucumiyle Londra'da meşhur köprünün alacağı şekil

*Müsteri yıldızının en son alınmış bir resmi: seyyare üzerinde
yeni keşfedilen bir siklon şekli*

daima vaziyetini teptil etmektedir.

Şimdi Amerikada çok kuvvetli bir teleskop hazırlanmaktadır. Bunun ikmalini müteakıp Müşteri üzerindeki esrardan bir kısmının halledileceği ümedilmektedir.

Muhayyilenin San'at üzerine tesiri

San'atın tamamıyla tabiatın taklidi olmadığını biliyoruz. Onun üzerinde muhayyilenin büyük tesiri vardır. Öyle san'at eserlerine tesadüf ediyoruz ki tabiatte örneklerine rashyamayız: meselâ İngiliz mecmualarından birinin senebaşı nüshasında Dante'nin eserinden bir kaç parçanın yanında, bir ressam tarafından yapılmış renkli sekiz Cehennem tablosu bulunmaktaydı, halbuki dünyada hiç bir kimse Cehennemi görmemiştir. İşte böyl hayal mahsulü tablolarından bir kaç tanesinde Adrien Hill ismindeki bir İngiliz harp ressamı tarafından yapılmıştır. Harbin müthiş tahribatını düşünen artist tayyare bombardımanı neticesinde Londra'daki tarihî binaların ne şekle gireceğini çok muvaffak bir kaç resimle canlandırmıştır. İşte «Westminster Abbey» isimindeki büyük katedral... Gecenin alevlerle yalanmış koyu mavi indigo rengi arasında harabolmuş bir iskelet... Bir kaç kırık sütun. Ötede beride projektorlerin arayıcı ışıkları. Önde bir tank. Hey'eti mecmuası çok korkunç ve acıklı bir manzara.

İşte İngilterenin meşhur köprüsü.. eğilmiş, yıkılmış. İki yanda bir kaç granit kütle kalmış, semada güllerin resmettiği ateşin şekiller. Ve nihayet işte muazzam İngiliz bankası. Trafalgar meydanı. Meydandaki meşhur heykel yıkılmış. Her tarafta eski Yunan harabelerini hatırlatan manzaralar.

Bu muhteşem binaların hakikî vaziyetteki tabloları ne kadar cazipse bu ressamın kudretli elinden çıkan, harabiyi tecessüm ettiren bu resimler belki ondan daha güzeldir.

Görünüyor ki san'at, en ümidedilmedik tezahürlerle bizim hayret ve takdirimizi celbediyor.

«Lucrezia Borgia», nin resmi ve saçları: güzel bir şiir.

Bu haftanın siyasi haberleri arasında, İtalyanın(Vatikan) da Papa'lığa siyasi ve dünyevi bir hak ve hakimiyet verdiği okunulmuştur. Bu hadise dolayısıyla dikkatimiz Vatikan ve Papalığa celbedilmiştir. Biz de bu münasebetle «Lucrezia Borgia» ya ait bir hatıra ile Vatikan'daki heykellerin birinden bahsedeceğiz: Papa altıncı Alexandre'nin kızı ve meşhur Sezar Borgia'nın hemşiresi olan «Lucrezia Borgia» tarihinde ahlâksızlığı ve güzelliği ile meşhurdur. Zamanında yapmadığı rezalet kalmamış, hatıra kardeşi ile münasebetleri hakkında inanılmıyacak şeyler söylenmiştir. Kardeşi «Cesare» diplomaside yalancılığı meziyet sayan meşhur (Machiavelli) tarafından nümunei imtisal olacak bir hükümdar olarak kabuledildiği gibi, «Lucrezia» da bazı muharrirler tarafından takdirle karşılanmıştır. Bir Papa kızı olan (Lucrezia) nın saçlarından bir demet Milan'da Ambrozian kitaphanesinde saklanmaktadır. Biz buraya kendisinin hiç neşredilmemiş bir resmini aldığımız gibi saçının mahfazasını da gösteriyoruz. Onbeş santimetre kadar uzunlukta bulunan bu kâkül evelce mukavva bir kutu içinde idi; şimdi, kuyumcular prensi olarak tanınmış olan (Alberto Ravâsco) tarafından yapıp işlenen güzel bir mahfaza içindedir. zaman ile saçların rengi solmuştur, şimdi açık sarıdır. Vaktile bu saçlara (Cezar)ın zalim elleri değmişti. Giovanni Sforza, Alfonso, Prince de Bisceglie, Alfonso d'Este onları okşamıştı. Kardinal (Pietro Bembo) kim bilir nasıl bir sevgi ile

onları seyretmişti. Hatta Lord Byron bile bu bir demet saçın önünde tefekküre dalmış ve «Rönesans semalarında meş'um bir kuyruklu yıldız gibi parlıyan bir baş» a aidolan bu yadikâra elini dokundurduğu zaman titremişti. «Gabrielle d'Anunzio» da bu saçları görmek istemiş ve onları okşamıştı: Mahfazada bu buklenin yanında (Lucrezia) nın Pietro'ya yazdığı 7 mektupla iki şiir vardır. Şiirin birisinde şöyle söyleniyor:

«Düşünüyorum ki eğer şimdi ölürsem ve bütün arzularım da fenalıklarım gibi nihayete ererse bunlarla beraber büyük bir aşk nihayet bulacaktır. Bu aşk öyle büyüktür ki onun ziya ile bütün dünya aşksız kalacaktır.»

Pietro'nun cevabı da şöyledir:

Size, bir müddet göğsümde sakladığım «Agnus Dei» ı [İsâ'yı temsil eden bir kuzu resmidir.] taktim ediyorum. Eğer, gündüz olmasa bile, onu, bazı geceler sen de koynunda taşıyacaksın. Öyle ki hiç olmazsa kalbinin mahfazası benimkinin değdiği bir şeye temasedecektir.» Ne samimî bir şiir...

«Vatikan», da bir heykel

Burada gösterdiğimiz Papalığa ait resimlerden biri de Vatikan'da bulunan güzel bir heykeldir. Bu, büyük (Canova) heykellerinden biridir. Bütün vücudundan sıhhat ve gençlik taşan bir adamı gösteriyor. Kol, göğüs ve böğür adalelerindeki kudret ve tenasüp mütekâmil bir insan heyeti arzutmeye kâfi geliyor. Ayaklardaki ifade cidden dikkate şayandır. Heykeltraş burada bütün san'at ve meharetini tespite muvaffak olmuştur.

San'at öyle tükenmez bir hazinedir ki, bizdeki bitmeyen hayranî ile ebediyete doğru akıp gider.

KAZİM SEVİNÇ